

14 December, da alt laa tilsneet, og Aaer og Bække næsten fuld-
stændig var lukkede af Is.

Mejserne saas i Aar kun lidt, nemlig kun en eneste Musvit
17 November og 2 Blaamejser 30 November.

ANMELDELSER.

NORDENS FÅGLAR. ANDRA UPPLAGEN. AV L. A. JÄGERSKIÖLD
OCH GUSTAV KOLTHOFF MED BILDER AV OLOF GYLLING.

(Bejers Bokförlag, Aktiebolag, Stockholm.)

Da Subskriptionsindbydelsen blev udsendt i 1911, blev der lovet, at Værket skulde komme i Løbet af ca. 3 Aar. I de 5 Aar, der siden da er forløbet, er man endnu ikke naaet Halvdelen, saa de, der holder Værket, maa øve sig i den Subskribentdyd, der hedder Taalmodighed.

Tager man de udkomne 19 Hefter og blader Tavlerne igennem, saa vil man ofte kunne glæde sig over Gyllings smukke Malerier af Fugle i deres naturlige Omgivelser, en Glæde, som Billedernes Reproduktion dog ikke altid lader blive ganske ublandet. Iøvrigt synes Gyllings Pensel heldigere, hvor han frit kan tumle sig og male Fuglene i Mark og Skov, end hvor han skal opstille dem paa Bladene i et naturhistorisk Atlas, saaledes som Tilfældet er for en Del af Arterne; men unægtelig er det ogsaa et vældigt Foretagende for Enkeltmand at fremstille samtlige Billeder til et Værk som dette.

Teksten er nu naaet igennem Spurve- og Skrigefugle og begyndt paa Rovfuglene. Der lægges megen Vægt paa den geografiske Udbredelse, men Danmark synes noget stedmoderlig behandlet; maaske der kun kan overlades det en ringe Plads, og det paa denne ikke er helt let at faa givet et nøje Udtryk for Fuglenes Forekomst og Udbredelse i Landet, men der synes dog at være for mange Steder, hvor man ikke helt kan give Teksten Ret. Nogle Eksempler skal anføres: Om Bysvalen staar der kort og godt: »I Danmark er den almindelig, i Særdeleshed i Byerne (Collin)«. Det passede vel nok i sin Tid, men som bekendt har Forholdene forandret sig grumme meget i saa Henseende siden Collins Tid. At Stillidsen i Danmark yngler »här och var« vel nøje oversat hist og her, er neppe helt rammende; i store Dele af Landet er den dog en særdeles almindelig Ynglefugl. Om Skaden staar der: »I Danmark forekommer Skaden over hele Landet. Den synes i forrige og dette Aarhundrede at være aftaget betydeligt i Tal og er derfor paa mange Steder sjelden.« Men det ejendommelige for Skadens Forekomst her i Landet, har netop altid været dens besynderlige og ret uforklarlige sporadiske Optræden, dens Aftagen paa et Sted og Dukken frem paa et andet. Man for-
bavses lidt over i Omtalen af Nøddekrigens store Indvandring i 1913 at læse »ogsaa i Danmark har den vist sig«. Ja, mildest talt; der blev endda skrevet en hel lille Afhandling om dens Forekomst her, hvoraf det bl. a. fremgaar, at en enkelt Mand havde haft 51 til Udstopning.

Man maa haabe, at Værket nu maa skride rask fremad mod sin Fuldendelse, og kan saa glæde sig over, at Sverig derigennem faar en stor og smuk Haandbog over sit Lands Fugle; men man bliver ikke overtødt om, at det Værk om Danmarks Fugle, som saa længe har været paatænkt, derigennem bliver overflødiggjort. O. H.

PAUL ROSENIUS: SVERIGES FÅGLAR OCH FÅGELBON.

C. V. K. Gleerups Forlag, Lund.

En meget bekendt, nu afdød, Ægsamler bad en Gang en af mine Venner, om denne ikke vilde tage ham med ud paa en Tur, da han kunde have Lyst til at se, hvorledes Æggene egentlig tog sig ud, naar de laa i Rederne; selv købte han nemlig Æggene. Havde Rosenius's Værk eksisteret den Gang, vilde Samleren have kunnet spare sig Ulejligheden; naar man ejer det, kan man sidde ganske rolig hjemme i sin Stue og se baade Landskabet, hvori en Fugl yngler, de Omgivelser, hvori Reden ligger, og selve Reden med Æggene. Og en Øjenslyst er det at se alle Dele i Gengivelserne af Rosenius's Billeder. Saa mangen Ornitholog har begyndt sin Bane med at samle de underlig lokkende, blanke Fugleæg, og herfra er senere Kærligheden til og Interessen for Fuglelivet opstaaet hos ham, medens Ægsamlingen staar i Fred i Skabet og kun vises frem ved højtidelige Lejligheder. Men enhver, som har givet sig af med at samle Æg og ikke blot nøjedes med at tage Æggene hjem, men ogsaa har lidt Øje for, hvorledes de laa i Reden, og hvorledes Reden var anbragt i Omgivelserne, vil med Interesse studere Rosenius's enestaende Værk. Billederne er saa klare, at man med Lethed skelner hvert enkelt Straa og Kvist i Reden og dens Omgivelser, og Beskrivelsen, der hører til, er saa fyldig og udtømmende som vel tænkeligt. Værket skulde udkomme i Løbet af 8 Aar i 50 Hæfter, og i de 10 nu udkomne er Forfatteren naaet igennem Drosselfuglene og den største Del af Sangerne. Fuglenes Udseende beskæftiger Forfatteren sig ikke med, derimod gives der en Beskrivelse af deres Udbredelse i og udenfor Sverig, af Fuglenes Livsforhold og først og fremmest alt, hvad der staar i Forbindelse med Yngleforholdene: Sang, Redebygning, Æglægning, Rugning osv.; i Forfatterens skønne og lyriske Sprog er alt dette beskrevet paa en mønstergyldig Maade med en Fylde af Oplysninger, som gør, at Rosenius's Værk vil være en Kilde til Kundskaben om Sverigs Fugle, som man med Glæde øser af. O. H.

BENGT BERG: STORE CARLSÖ. EN BOK OM HAFVETS FÅGLAR.
STOCKHOLM 1915.

(P. A. Nordstedt och Söners Förlag. 24 Kr.)

Som et pragtfuldt Sidestykke til den for et Par Aar siden udgivne Bog om Tåkern foreligger nu fra samme Forfatter et stateligt Værk i stort Kvartformat paa henvend 400 Sider om Fuglene paa Store Carlsö eller rettere paa begge Carlsöerne, som ligger i Øster-

søen imellem Gotland og Sverigs Fastland. Neppe nogensinde har vel et Par ufrugtbar Klippeøer faaet en saa varm og begejstret Beskrivelse og Lovprisning; thi Bengt Berg er ikke blot den ypperlige, beregnende og taalmodige Fuglefotograf, han er en Forfatter, hvis glimrende og fængslende Stil man i højeste Grad maa beundre. Et Eksempel paa hans ypperlige Stilkunst er Indledningen, hvor han beskriver Vinterens Uhygge paa Øerne, og i Modsætning dertil Foraarets Ankomst.

Hvad man iøvrigt faar i Bogen foruden Beskrivelsen af Øerne, deres Plantevækst og Dyreliv i det hele taget, er Livsforholdene hos de Fugle, som i saa stort Tal har hjemme her. Nogle af de talrigste er Svartbagen og Sildemaagen; selv om vi herhjemme er forvænnede med fortræffelige Maagefotografier, ser man med Glæde de mangehaande Situationer, hvori Forfatteren, sikkert ofte med stor Vanskelighed, har taget disse store Maagefugle. Et af Bogens mest interessante Afsnit handler om Ederfuglen; den Tekst, som ledsager de 10 Billeder, er i Virkeligheden en indgaaende Beskrivelse af Ederfuglens Liv Døgnet og Aaret igennem; hvis Anmelderen skulde udgive en svensk Læsebog, vilde jeg bede Forfatteren om Tilladelse til at sætte dette Afsnit heri; thi lidet har jeg læst om Fugle, skrevet med en saa indtrængende Forstaaelse af og dyb Kærlighed til deres Liv. — Lomviens Liv og Yngleforhold er gennem en Række Billeder lagt klart for vore Øjne; at Forfatteren skænker den en varm Interesse er ikke sært, thi Carlsø er det eneste Sted ved Sverigs Kyst, hvor Arten endnu yngler. Og her var den for nogle Aartier siden sin Undergang nær, indtil Carlsøforeningen tog sig for at beskytte Øernes Fugleliv. I 1880 var der maaske kun 20 tilbage; de blev saa fredede, formerede sig, bredte sig omkring, og dannede nye Kolonier. »Over Carlsøforeningens Daad, at redde Lomvien for Sverig, er de Tusinder af Fugle ude i Havet et levende Æresminde«.

Bogens sidste Afsnit er helliget Vandrefalken. Forfatteren skriver om den: »At overvinde Vandrefalken var den sværeste Opgave, som mødte mig paa Store Carlsø. Det gjaldt nemlig ikke blot at faa Bugt med dens Skyhed, men Falken boede ogsaa paa et brat Fjeld, hvor ingen kunde klatre op med et Camera; hvor i Alverden skulde man da kunne fotografere den? At udgive et Arbejde om Carlsøerne uden Vandrefalkens velvillige Medvirken ansaa jeg for meningsløst; den er Carlsøs Pryd og stærkeste Personlighed. Altsaa den maatte være med, men hvordan? En halv Vinter grundede jeg paa Sagen uden at komme til Klarhed; saa overværede jeg en Luftsejls i Sydtysskland, og det faldt mig ind, at Gondolen under en Luftballon var et baade rummeligt og let lille Hus at bo i. I et saadant kunde man fotografere Fugle — der gik et Lys op for mig — Vandrefalken!«

Med denne lille Prøve paa Forfatterens Stil skal Anmeldelsen slutte. Bogen handler mest om Fugle, men hvert Menneske, hvis Sind har en Smule Plads for den levende Naturs Skønhed, vil kunne glæde sig over Forfatterens Værk.

GERHARD SCHOLTEN: FUGLELIVET I VORDINGBORGEENEN
OG SYDSJÆLLAND.

Denne lille Pjece, der for nylig har set Dagens Lys paa Wille-rups Boghandels Forlag (75 Øre), og som af Forfatteren er tilsendt mig med Anmodning om at ville anmelde den i nærværende Tidsskrift, danner paa en Maade en Fortsættelse af min for 25 Aar siden ud-givne Pjece: Sydsjællands Fugle. Saa vidt jeg véd, er det første Gang, at der i dansk ornithologisk Litteratur foreligger 2 Afhand-linger med Iagttagelser fra samme Egn, hidrørende fra forskellige Ornithologer (Fischer har som bekendt i sin Tid udgivet: Fortsatte Iagttagelser, særlig over Vendsyssels Fugle), og det har da selvsagt sin store Interesse at drage Sammenligninger og se, hvilke For-andringer det forløbne Kvartaarhundrede har medført. Desværre maa man jo for flere Fuglearters Vedkommende udbyrde: Ak! hvor for-andret! Dette gælder saaledes Glenten og Ravnene, der nu synes at være sporløst forsvundne fra denne Egn (for førstnævntes Vedkom-mende vist snart fra »alle Egne« her i Landet). Paa Indtægtssiden noterer man derimod med udelt Glæde »Et ynglende Fiskeørnepar« — vel nok nu det eneste her i Landet. Maatte det dog nu faa Fred for de hæslelige Jægere og de grimme, hensynsløse Ægsamlere! Af nyttilkomne sjældnere Arter kan endvidere nævnes som ynglende Taffeland og Guldpirol. Med stor Forbavselse — saa stor, at den i en betænkelig Grad nærmer sig nagende Tvivl, ja! kras Vantrø — læser man (Pag. 20) om, at en Markpiber (*Anthus campestris*) er iagt-taget $\frac{30}{4}$ 15 ved Sallerupgaard. At Toplærken (*Galerita cristata*) er set dernede, ligger ganske vist langt mere indenfor Sandsynlighedens Grænse, men jeg føler dog Anledning til at bemærke, at jeg har tal-rige Eksempler paa, at iagttagne »Toplærker« ved nøjere Eftersyn og Forhør paa Stedet har vist sig at være gemene Marklærker, der har »rejst Top«. Forf. meddeler Side 18, at han $\frac{4}{1}$ 16 har fundet en brugt Rede af den store Tornskade (*Lanius excubitor*). Dette er jo en Oplysning af stor Interesse. Nu kender jeg ganske vist ikke Forfatterens Kvalifikation som Nidolog, men for en kritisk Sjæl er det Spørgsmaal jo ret nærliggende: Mon en fjorgammel Rede, fundet i Januar og altsaa udsat for Efteraarets Slud og Vinterens Frost og Sne, har saa meget af sin oprindelige Form og Ejendommelighed tilbage, at der derpaa kan bygges et gyldigt Bevis??

Fornøjelige at læse er de biologiske Skildringer fra Fuglelivet i Rosenfeldt Park og Sallerup Nor.

Saa vage Meddelelser som: »skal være set«, »yngler muligvis faa-talligt« osv., er — videnskabeligt set — af en saa tvivlsom Værdi, at de vistnok helst helt burde have været udeladte.

KRISTEN BARFOD.